

Til: Bymiljøetaten i Oslo kommune
postmottak@bym.oslo.kommune.no

Kopi: Oslo og Omland Friluftsråd
Østmarkas Venner

Søndre Sandås, 18.11.2024

Uttalelse – forslag om å utrede nye turveier i Østmarka

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA), Naturvernforbundet i Groruddalen og Naturvernforbundet i Oslo Sør viser til Bymiljøetatens brev datert og mottatt 28.10.2024 der det bes om innspill til BYMs ønske om utredning av nye turveier i Østmarka. Vi takker for å ha fått utsatt svarfrist til 18.11.2024.

Naturvernforbundet har vært på befaring i områdene i/langs de inntegnede traseene nord og vest for Lutvann og kommenterer disse i detalj som vedlegg bakerst i denne uttalelsen.

Bakgrunn – gjengitt fra BYMs brev

Bymiljøetaten arbeider med ny behovsplan for friluftsliv, parker og nærnatur. I behovsplanen skal forslag til investeringer fremgå. Blant annet som følge vernet av Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde er det «begrensede arealer der BYM nå kan foreta nye investeringer for å tilrettelegge for friluftsliv».

BYM viser til kartlegging som viser at 90 % av brukerne benytter turveier/skogsbilveier. BYM «vet også at noen ikke tør å gå på stiene i Marka». BYM mener at det derfor «bør etableres noen mindre turveier i Østmarka for å gjøre tilbudet til flertallet av brukerne bedre» og at «nye turveier her vil gjøre området mer attraktivt og tilgjengelig for flere brukergrupper».

Naturvernforbundets overordnede merknader

- 1) De skisserte turveitraseene nord og vest for Lutvann vil medføre uakseptable terrenginngrep som vil være uforenlig med markalovens formål.
- 2) Nåsituasjon og behov for tilretteleggingstiltak for friluftslivet må utredes grundig før man foreslår tiltak som krever nye naturinngrep i Marka
- 3) Tiltak som ikke ødelegger naturen, må velges fremfor irreversible naturinngrep
  - Forbedring av eksisterende tursti-nett i området nord og vest for Lutvann, for eksempel enkel klopplegging, justering av steiner, bedre skilting m.v.
  - Etablere tverrforbindelse, som blåmerket sti, nærmere bebyggelsen vest for Lutvann.
  - Sikre enkel tilgang til Marka fra alle boligområder, evt. også forbedre skilting.
  - Støtte til bydelene og frivillige organisasjoner til gjennomføring av lavterskel turer og aktiviteter på stier og utenfor stier i randsonen til Marka.
  - Forbedring av Grønlihytta som turmål.
- 4) For områdene sør i Østmarka støtter vi forslag fra Østmarkas venner om at det gjøres en grundigere utredning av flere alternativer for en turvei.
- 5) Vi ber om aktiv medvirkning av markaorganisasjonene m.fl. i den videre prosessen. Felles befaringer vil være nyttig for å se på utfordringer og mulige løsninger.

UTDYPENDE MERKNADER

1) De skisserte turveitraseene nord og vest for Lutvann vil medføre uakseptable terrenginngrep og er uforenlig med markalovens formål

Naturvernforbundet fraråder etablering av turveier i områdene nord og vest for Lutvann, blant annet av følgende årsaker:

- Området i/langs de foreslåtte traseene er på grunn av topografiske forhold og fuktighet helt uegnet for etablering av nye turveier
- Nye veier med turveistandard vil kreve betydelige inngrep i form av pigging/sprenging/graving, utfylling og drenering.
- Topografien med mange trange slukt, gjør at det for store deler av traseene ikke finnes valgmuligheter for plassering/trasevalg. En eventuell vei kan på slike steder kun legges ett sted; i bunnen av sluktene, over fuktområder eller gå på bekostning av naturlig kampesteiner.
- Turveier som vinterstid ønskes maskinpreparert til skiløyper medfører ofte hogst av trær i veiens kantsone for å maksimere snødekket på veien. Dette kommer i tillegg til selve veitraseen. Landskapsvirkningen sammenholdt med dagens skogbilde vil være betydelig.

Etter Naturvernforbundets syn kan ikke eventuelle fordeler av nye turveier i disse områdene for friluftsliv og idrett veie opp for de nødvendige naturinngrepenes ulemper for naturopplevelse, friluftsliv, naturmiljø og landskapskvaliteter.

I dette området må det utredes alternative løsninger.

2) Nåsituasjon og behov må utredes grundig før man foreslår tiltak som krever naturinngrep i Marka

Før det tas beslutninger om nye, store inngrep i Markanaturen, må kunnskapsgrunnlaget forbedres.

Hvordan er bruken av Marka blant befolkningen i nærområdene? Hvilken effekt har ulike typer tilrettelegging for ulike brukergrupper? Hvilke andre tiltak enn fysiske turveier kan bidra til samme måloppnåelse?

3) Tiltak som ikke ødelegger naturen, må velges fremfor irreversible naturinngrep

Eksempler på slike tiltak kan være:

a. Forbedring av eksisterende tursti-nett i området nord og vest for Lutvann for eksempel enkel klopplegging, justering av steiner, bedre skilting m.v.

Som det fremgår av vår beskrivelse av de ulike delstrekningene (vedlegg bakerst) er det mange og lange fuktige partier også i de merkede stitraséene. Turstiene i disse områdene kan med fordel forbedres, for eksempel med enkel klopplegging. I steinete partier kan steiner flyttes / justeres.

b. Etablere tverrforbindelse, som blåmerket sti, nærmere bebyggelsen vest for Lutvann

Per i dag er det ingen blåmerket sti parallelt, nær bebyggelsen fra Lutvannsveien til Haugerudveien. Dette bør vurderes fremfor ny naturødeleggende turvei.

c. Sikre enkel tilgang til Marka fra alle boligområder, evt. også skilting

På befaring la vi for eksempel merke til at blåmerka sti fra Lindeberg utfartsparkering er lite synlig på grunn av tett ungsskog som vokser opp under kraftledningen. Det kan også være behov for bedre vedlikehold av delvis gruslagt sti som går inn til marka fra boligområdene på Trosterud (mellom Johan Castberg vei og Ole Messelts vei).

d. Støtte til bydelene og frivillige organisasjoner til gjennomføring av turer og aktiviteter i Marka for målgrupper som i mindre grad benytter Marka.

I samarbeid med frivilligsentraler, Røde Kors og andre organisasjoner arrangerer NOA smak-på-naturen turer, blåbærturer og bålturer i nærskogen i Østmarka, Lillomarka og Nordmarka. Vi erfarer at en stor andel av deltakerne har liten erfaring og kjennskap til Marka og har ofte ikke tidligere gått på stier og/eller utenfor stier. Slike aktiviteter gir kunnskap og trygghet om nærnaturen og baner vei for selvdrevet friluftsliv.

e. Forbedring av Grønlihytta som turmål

Grønlihytta med tilhørende bålplass er et mulig attraktivt turmål ikke langt fra eksisterende turvei. Med bedre vedlikehold av plassen og enklere forbedringstiltak på turstien kan det bli et attraktivt turmål for barnefamilier.

4) For områdene sør i Østmarka støtter vi forslag fra Østmarkas venner om at det gjøres en grundigere utredning av flere alternativer for en turvei

Naturvernforbundet Oslo Sør har sammen med Østmarkas Venner i tidligere prosesser spilt inn forslag om en smal turtrasé (1,5 meter) for gående og syklende fra Grønmo til Hanåaveien og videre over Februene, langs Antons vei og til parkering ved Sandbakken. I dette området støtter vi forslag fra Østmarkas Venner om at det gjøres en grundigere utredning av flere alternativer for en turvei. Utredningen bør gjøres i tett dialog med brukerorganisasjonene.

5) Vi ber om aktiv medvirkning av markaorganisasjonene, velforeninger, sameier, borettslag og andre interessenter i den videre prosessen. Felles befaringer vil være nyttig for å se på utfordringer og mulige løsninger.

Når et bedre kunnskaps- og behovsgrunnlag er på plass, vil det være nyttig med felles befaringer i de aktuelle områdene for å se naturen, terrenget og landskapet. Når man i fellesskap ser de naturgitte forutsetningene kan man enklere drøfte hvilke fordeler og ulemper ulike løsninger og alternativer har.

Med vennlig hilsen

NATURVERNFORBUNDET

OSLO OG AKERSHUS

Håkon Eide Gundersen (sign.),
Daglig leder

GRORUDDALEN

Vera Johannessen (sign.)
Leder

OSLO SØR

Maiken P. Sele (sign.),
Leder

Vedlegg (neste sider):

Beskrivelse av de foreslåtte traseene nord og vest for Lutvann.

Delstrekning 1A: Evensmåsan - Grønlia

Foreslått trasé følger rødmerket skiløype. En tradisjonell skiløypetrase som veksler mellom flate, fuktige områder, trange slukt og til dels bratte stigninger. Mange partier preges av trolsk gammelskog og er kartlagt eventyrskog av NOA.

Eventyrskog, trange slukt og fuktige drag preger strekningen. Alle foto: NOA.

En turvei her vil kreve store naturinngrep, og ha betydelig påvirkning på landskapsbildet.

Delstrekning 1B: Grønli – Lut

Fra Grønli må først en liten bekk passeres. Derfra går det bratt opp mot Kjerringmyra. Videre passeres skar og steinete partier ned mot skiløypekrysset hvor man kan ta til høyre tilbake mot Lindeberg P (delstrekning 1C). Løypekrysset ligger i et svært fuktig område, som også omfatter svartorsumpskog.

Løypa følger videre et fuktdrag/bekk over flere, lange strekk og går etterhvert bratt nedover mot Lut.

Delstrekning 1C: Løpekrysset midtveis på delstrekning 1B – Lindeberg (turveien)

Fra løpekrysset følger skiløypetraseen et vådrag til det flater ut. Her går skiløypa over et ikke kartfestet myrdrag, mens blåstien slynger seg gjennom flott furulyngskog parallelt med myra/løypetraseen. Det er lett ubegripelig at det foreslås å legge en ny turvei her.

Skal turveien gå i myra?

.... eller erstatte eventyrstien?

Fuktig i skiløypetraséen rett frem, eventyrskog langs stitraséen mot venstre.

Delstrekning 2A: Lutvannsveien (turvei) – gammelt veifar mellom Johan Castbergs vei og Ole Messelts vei

Ny turveitrase er tenkt å ta av fra eksisterende turvei opp en bratt, skrånende skråning. Selv en smal turvei her vil kreve betydelig inngrep. Terrenget videre er gjennomgående småkupert, uten noen veifar eller andre tidligere inngrep. Flere umerkede turstier går på kryss og tvers. Etablering av turvei vil endre landskapet monumentalt.

Delstrekning 2B: Gammelt veifar mellom Johan Castbergs vei og Ole Messelts vei – Haugerudveien (turvei)

Traseen følger et vakkert anlagt gammelt veifar, som uavhengig av kulturminnestatus må sies å være av kulturhistorisk verdi. Deretter går det bratt ned til Haugerudveien turvei.

Denne delstrekningen kan egne seg godt for etablering av blåmerket sti.

Det gamle veifaret (se bilder på neste side) kan med fordel vedlikeholdes / restaureres, men må ikke forringes på noe vis.

Disse veiene/veifarene må kunne klassifiseres og forvaltes som kulturminner!

